

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Tomáše Rychlého a Mgr. Lenky Krupičkové v právní věci žalobce: **I. O.**, zast. JUDr. Jaromírem Adamcem, advokátem se sídlem Olštýnská 733/3, Praha 8, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 7. 2017, č. j. OAM-143/ZA-ZA11-VL13-2017, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 13. 9. 2018, č. j. 46 Az 17/2017 - 83,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Podanou kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení shora označeného rozsudku Krajského soudu v Praze (dále jen „krajský soud“), kterým byla výrokem I. podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítnuta jeho žaloba proti shora uvedenému rozhodnutí žalovaného a výrokem II. bylo rozhodnuto, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Rozhodnutím žalovaného nebyla stěžovateli udělena mezinárodní ochrana podle § 12, 13, 14, 14a a 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Stěžovatel podal žádost o udělení mezinárodní ochrany dne 19. 2. 2017. V žádosti uvedl, že v České republice žije již 16 let, má zde celou rodinu, přičemž všichni mají české občanství. V roce 2012 požádal o trvalý pobyt, neustále dostával víza na strpění, až v lednu 2017 obdržel výjezdní příkaz, proto žádá o azyl.

[3] Věc je před NSS projednávána po druhé. Rozsudkem ze dne 9. 8. 2018, č. j. 9 Azs 108/2018 - 43, soud zrušil rozsudek krajského soudu ze dne 12. 3. 2018, č. j. 46 Az 17/2017 - 48, a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Krajský soud totiž nenařídil ve věci jednání přesto, že stěžovatel soudu sdělil, že nesouhlasí s tím, aby bylo ve věci rozhodnuto bez nařízení jednání.

[4] V dalším řízení krajský soud nařídil jednání na 7. 9. 2018. Stěžovatel se k jednání nedostavil. Jeho zástupce soudu sdělil, že byl o termínu jednání informován, ale není mu známo, proč se nedostavil. Soud odročil jednání na 13. 9. 2018, aby poskytl stěžovateli možnost se jej účastnit. Ten se však opět nedostavil. Jelikož jednání nic nového nepřineslo, krajský soud se opětovně vypořádal s již uplatněnými žalobními body a žalobu zamítl.

[5] Krajský soud neshledal důvodnou námitku, že stěžovatel byl ve výroku rozhodnutí žalovaného nedostatečně identifikován, neboť tam bylo uvedeno pouze jeho jméno, příjmení, datum narození a státní příslušnost, tedy údaje zjištěné z předloženého cestovního dokladu. Identifikace byla provedena dostatečným způsobem odpovídajícím nárokům kladeným na rozhodnutí zákonem č. 500/2004 Sb., správním řádem, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). Není na překážku, že údaje nejsou doplněny o místo jeho trvalého pobytu, neboť je občanem Ukrajiny (nikoli ČR). Z jednání stěžovatele nadto neplyne, že by měl jakoukoli pochybnost, že se jej napadené rozhodnutí týká, o čemž svědčí i podaná žaloba.

[6] Ohledně neaktuálnosti zpráv o zemi původu se stěžovatel omezil čistě na časové hledisko, aniž by poukázal na konkrétní nové skutečnosti, které svědčí o jejich zastaralosti, proto krajský soud neshledal námitku důvodnou.

[7] Výtku, že žalovaný nevycházel v otázce možného trestního postihu stěžovatele za vyhýbání se vojenské službě z konkrétních ustanovení ukrajinského trestního zákona a neověřil, zda pro vznik trestní odpovědnosti nepostačuje fiktivní doručení povolávacího rozkazu, není důvodná. Žalovaný se k uvedenému vyjádřil pouze nad rámec, neboť stěžovatel odůvodnil svou žádost pouze obavou z odvodu do armády a nasazení do bojů na východě Ukrajiny. Na základě informace MZV hrozí trest až v případě osobního převzetí povolávacího rozkazu. Nadto ze zpráv ČTK plyne, že osoby dlouhodobě pobývající v zahraničí nejsou do armády povolávány.

[8] V souvislosti s § 12 zákona o azylu je nerozhodné, zda stěžovatel svou nechuť účastnit se ozbrojeného konfliktu označil za politické přesvědčení či nikoli. Na základě informací MZV lze rovněž vyvrátit obavu, že by stěžovatel mohl být nasazen do bojů na východě Ukrajiny, neboť tam jsou nasazováni téměř výhradně dobrovolníci z řad řádně vycvičených vojáků, nikoli vojáci konající základní vojenskou službu. Pokud by nadto odmítání řešení vnitřního konfliktu násilím bylo politickým názorem, hrozilo by stěžovateli věznění za nerespektování povolávacího rozkazu, nikoli za jeho politické přesvědčení.

[9] Rodinné vazby stěžovatele na území ČR nejsou důvodem pro udělení humanitárního azylu (viz rozhodnutí NSS ze dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 12/2003 - 38, č. 301/2004 Sb. NSS; a ze dne 28. 4. 2011, č. j. 1 Azs 5/2011 - 36).

[10] Prostý odkaz na mezinárodní dokumenty nečiní rozhodnutí žalovaného nicotným ani nezákonným pro vnitřní rozpornost odůvodnění, byť by bylo pro přehlednost vhodnější, aby žalovaný poukázal na konkrétní ustanovení těchto dokumentů. Z Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků nadto žalovaný citoval. Stěžovateli proto nic nebránilo s úvahami žalovaného věcně polemizovat. Užití rozsudků NSS, Vrchního soudu v Praze a Městského soudu v Praze bylo v souladu se zásadou

pokračování

předvídatelnosti (§ 2 odst. 4 správního řádu). Judikatura není podkladem rozhodnutí, s nímž by bylo zapotřebí stěžovatele seznamovat. Pokud k nějakému rozhodnutí nemá zástupce stěžovatele přístup (byť drtivou většinu judikatury lze nalézt např. v systémech ASPI či CODEXIS), nic mu nebránilo vyvracet předestřený názor prostřednictvím publikované judikatury.

[11] K námitce stěžovatele, že o mezinárodní ochranu požádal bezprostředně poté, co na Ukrajině započal a eskaloval ozbrojený konflikt, k čemuž měl žalovaný přihlédnout, krajský soud zcela správně uvedl, že z Výroční zprávy Amnesty International ze dne 22. 2. 2017, která je součástí správního spisu, plyne, že ozbrojený konflikt započal již v roce 2014. V roce 2017, kdy stěžovatel požádal o mezinárodní ochranu, jsou boje pouze sporadické. Při pohovoru nadto uvedl, že o mezinárodní ochranu žádá z důvodu nevyřešeného pobytového statusu.

[12] Podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 1 a odst. 2 písm. b) a c) zákona o azylu splněny nejsou. Po návratu na Ukrajinu mu nehrozí jakýkoli postih za podanou žádost o udělení mezinárodní ochrany v ČR.

[13] Námitka nesprávného poučení žalovaným je pouhou spekulací, neboť stěžovatel nespécifikoval, v jakém okamžiku nebyl řádně poučen či jaké právo nemohl v důsledku nedostatečného poučení uplatnit.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[14] Rozsudek krajského soudu napadl stěžovatel v celém rozsahu kasační stížností, jejíž důvody podrazuje pod § 103 odst. 1 písm. a), b), c) a d) s. ř. s., a navrhl jeho zrušení, případně též zrušení rozhodnutí žalovaného.

[15] Kasační stížnost je přijatelná, neboť v řízení před krajským soudem bylo porušeno stěžovatelovo právo na projednání věci veřejně a v jeho přítomnosti před nezávislým a nestranným soudem a právo na vyjádření se ke všem prováděným důkazům.

[16] Krajský soud nařídil k projednání věci jednání a předvolal k němu účastníky řízení. Při zahájení jednání dne 13. 9. 2018 zástupce omluvil nepřítomnost stěžovatele z důvodu nepředpokládaných dopravních komplikací v Praze a navrhl přerušení jednání na dobu 15 až 20 minut za účelem vyčkání jeho příchodu. Soud mu nevyhověl, v jednání pokračoval a rozhodl ve věci samé. Stěžovatel, který se před zahájením jednání pokoušel opakovaně telefonicky omluvit, avšak pro nedostatek telefonického signálu se mu to nepodařilo, se k jednání soudu dostavil po 10 až 20 minutách od jeho zahájení, omluvil se a požádal o svůj výsledek, čemuž nebylo vyhověno.

[17] Tato vada mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé. S tím se pojí i porušení § 49 odst. 4, 5 a 9 s. ř. s., neboť stěžovatel se při jednání nemohl vyjádřit k určujícím skutkovým a právním otázkám, klást žalovanému otázky a pronést konečný návrh. Bylo mu též odňato právo navrhnout při jednání důkazy k prokázání jím tvrzených skutečností.

[18] Rozhodnutí žalovaného je nepřezkoumatelné, jelikož v jeho výroku není v rozporu s § 68 odst. 2 a § 18 odst. 2 správního řádu uvedeno místo trvalého pobytu, ani adresa místa, kde bydlí a kterou měl žalovaný zjistit.

[19] Žalovaný vycházel z neaktuálních zpráv ze země původu a krajský soud toto pochybení nenapravil. Vnitřní konflikt se týká celé Ukrajiny a všech jejích občanů. Závěr krajského soudu, že je teritoriálně omezen, je proto logicky nesprávný, a to zvláště po vyhlášení válečného stavu v listopadu 2018.

[20] Stěžovateli hrozí trestní postih za vyhýbání se branné povinnosti a vojenské službě na Ukrajině, což přímo souvisí s jeho důvodnými obavami v případě návratu, neboť by byl jako mladý muž do armády povolán a nasazen do probíhajících bojů. Soud oddělil stěžovatelova tvrzení jen formálně. K těmto skutečnostem se chtěl vyjádřit při jednání soudu, což mu nebylo umožněno. Žádost o azyl v řízení před žalovaným odůvodnil obavou z nasazení do bojů i z trestního postihu za případné porušení branné povinnosti; jediným důvodem zároveň nebylo vyřešení otázky jeho pobytového statusu. Tato část výpovědi však nebyla řádně zaprotokolována. Stěžovatel nebyl žalovaným ani poučen o jeho právech (např. podle správního řádu), což plyne z protokolů ze dne 23. 2. 2017 a ze dne 11. 5. 2017. Krajský soud opomněl, že odmítá nastoupit do armády z důvodu svědomí, neboť nechce být součástí armády, která bojuje s vlastními občany. Žalovaný ani soud nevyjasnili, zda, v jakém rozsahu a podle jakých zákonných ustanovení hrozí stěžovateli trestní postih za jeho dlouhodobý pobyt v ČR a neplnění branné povinnosti.

[21] Vyloučení hrozby postihu stěžovatele za podání azylové žádosti po návratu do země původu na základě informace MZV není dostatečné. Žalovaný ani soud si pro takový závěr neopatřili dostatečně relevantní podklady, především ukrajinský trestní zákon a zákon upravující brannou povinnost. Stejně platí i pro postih stěžovatele za odmítnutí branné povinnosti a nenastoupení vojenské služby.

[22] K posouzení udělení humanitárního azylu přistupovali žalovaný i soud pouze formálně, paušálně poukázali na jiné obdobné případy. Nebylo přihlédnuto k jeho osobní situaci. V ČR žije se svou rodinou (rodiči a třemi nezletilými sourozenci) od svých 12 let (tedy přibližně 17 let). Po celou dobu zde pobývá legálně. S mnoha lidmi si vytvořil velmi dobré vztahy, ČR považuje za svůj přirozený domov. Na Ukrajině nemá rodinu ani přátele.

[23] Rozhodnutí žalovaného je nepřezkoumatelné, neboť je v něm odkázáno na mezinárodněprávní dokumenty (např. Úmluvu o právním postavení uprchlíků, Příručku procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka či Mezinárodní pakt o občanských a politických právech) pouze paušálně, nikoli na jejich konkrétní ustanovení. Odkaz na soudní rozhodnutí není dostatečně konkrétní, neboť žalovaný neuvedl způsob jejich publikace. K odůvodnění rozhodnutí lze použít pouze soudní rozhodnutí, která byla publikována, popř. zveřejněna.

[24] Krajský soud se ztotožnil se závěrem žalovaného, že podmínkou trestního postihu za nenastoupení vojenské služby je osobní převzetí povolávacího rozkazu a osoby dlouhodobě pobývajících v zahraničí nebývají povolávány do armády, který však nemá

pokračování

oporu ve správním spisu. Zároveň se nedostatečně vypořádal s otázkou politického přesvědčení stěžovatele, ačkoli na něj bylo v žalobě konkrétně poukázáno.

[25] Žalovaný navrhl kasační stížnost odmítnout pro nepřijatelnost (případně zamítnout). Námitky, které nesměřují do postupu krajského soudu při jednání, jsou formulovány obecně, v některých případech jde pouze o opakování žalobních námitek. S rozsudkem krajského soudu se ztotožnil.

[26] Krajský soud nařídil dvě jednání. K prvnímu jednání dne 7. 9. 2018 se stěžovatel bez omluvy nedostavil. I přesto soud jednání odročil na den 13. 9. 2018. Ani k tomuto jednání se stěžovatel bez omluvy včas nedostavil, dorazil až v jeho závěru, přičemž zástupce stěžovatele i žalovaný, kteří dorazili včas, čelili stejným dopravním komplikacím. Stěžovatel mohl navrhnout další důkazy prostřednictvím svého zástupce, a to na jednání soudu nebo i před ním. Tyto důkazy nadto ani v kasační stížnosti nespecifikoval. S dalšími kasačními námitkami se krajský soud vypořádal dostatečně a přezkoumatelně.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[27] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[28] Poté přistoupil k posouzení přípustnosti opakované kasační stížnosti. Možnost účastníků řízení napadnout rozhodnutí krajského soudu poté, co NSS jeho původní rozhodnutí zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, je omezena § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s., podle něhož je kasační stížnost nepřípustná proti rozhodnutí, *jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu*. NSS se tak nesmí zabývat znovu věcí, u které již jedenkrát svůj právní názor vyslovil, a to v situaci, kdy se tímto právním názorem krajský soud řídil (srov. nález Ústavního soudu ze dne 8. 6. 2005, sp. zn. IV. ÚS 136/05).

[29] Rozsudek krajského soudu č. j. 46 Az 17/2017 - 48 byl ke kasační stížnosti stěžovatele zrušen proto, že krajský soud nenařídil ve věci jednání, ačkoli tak učinit měl. Důvodem zrušujícího rozsudku NSS bylo procesní pochybení krajského soudu, proto je opakovaná kasační stížnost stěžovatele proti napadenému rozsudku krajského soudu přípustná.

[30] S ohledem na § 104a s. ř. s. se soud dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, odmítl by ji jako nepřijatelnou. Pro podrobné vymezení institutu nepřijatelnosti ve věcech mezinárodní ochrany a jeho dopadů do soudního řízení správního soud odkazuje na usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž NSS neurčitý právní pojem *přesah vlastních zájmů stěžovatele* vyložil.

[31] V projednávané věci soud přesah vlastních zájmů stěžovatele neshledal.

[32] Krajský soud nařídil jednání na 7. 9. 2018, na něž se stěžovatel bez omluvy nedostavil. Odročil jej proto na 13. 9. 2018, stěžovatel se však dostavil až v jeho závěru (jednání bylo zahájeno v 10.05 hod a skončeno v 10.30 hod – viz protokol o jednání založený na č. l. 80 a 81 spisu krajského soudu).

[33] Pokud se chtěl stěžovatel jednání účastnit, měl se předně dostavit již 7. 9. 2018, jelikož žádný omluvitelný důvod své neúčasti ani nesdělil. Pokud měl poté možnost dostavit se na jednání 13. 9. 2018, měl učinit vše potřebné, aby jej nezmeškal. Za této situace po něm lze spravedlivě požadovat, aby předešel případnému zpoždění způsobenému dopravními komplikacemi, a to zvláště za situace kdy v Praze nelze podobnou situaci považovat za ojedinělou a jeho zástupce i žalovaný dorazili na jednání včas. Podstatné je však především to, že jednání ve věci nařízeno bylo a zástupce stěžovatele se jej účastnil, což vylučuje porušení stěžovatelova práva na projednání věci samé při jednání. Nemohla být porušena ani jeho práva podle § 49 odst. 4, 5 a 9 s. ř. s., neboť stěžovatel se prostřednictvím svého zástupce mohl při jednání vyjádřit k určujícím skutkovým a právním otázkám, klást žalovanému otázky a pronést konečný návrh, rovněž mohl navrhnout při jednání důkazy k prokázání jím tvrzených skutečností. Ostatně na jednání dne 7. 9. 2018 tohoto práva využil (viz protokol z jednání založený na č. l. 78 a 79 spisu krajského soudu).

[34] Soud se dále zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti rozhodnutí žalovaného, protože pokud by krajský soud přezkoumal nepřezkoumatelné rozhodnutí, zatížil by své rozhodnutí stejnou vadou (srov. rozsudek ze dne 13. 6. 2007, č. j. 5 Afs 115/2006 - 91), a nepřezkoumatelností rozhodnutí krajského soudu. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí je natolik závažnou vadou, že k ní soud přihlíží i bez námítky, z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.). Dospěl k závěru, že obě rozhodnutí splňují kritéria přezkoumatelnosti, jelikož se jedná o srozumitelná rozhodnutí opřená o dostatek důvodů, ze kterých je zcela zřejmé, proč žalovaný i krajský soud rozhodli tak, jak je uvedeno ve výrocích obou rozhodnutí.

[35] Neuvedení místa pobytu stěžovatele na území ČR v záhlaví rozhodnutí žalovaného nemůže být důvodem jeho nepřezkoumatelnosti. Ačkoliv by tento údaj měl být v rozhodnutí uveden [viz § 68 odst. 2 správního řádu ve spojení s § 18 odst. 2 a § 11 odst. 1 písm. d) správního řádu], identifikace adresáta rozhodnutí je jednoznačná a dostatečná. Jakékoli pochybnosti ostatně vylučuje i odůvodnění rozhodnutí žalovaného, v němž jsou uvedeny údaje z cestovního dokladu stěžovatele (viz str. 2), jehož kopie je založena ve správním spisu, a jeho postup v soudním řízení, z něhož je zřejmé, že si je vědom toho, že se jej rozhodnutí týká.

[36] Stěžovatel dále obecně namítal, že žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav, neboť neshromáždil aktuální zprávy o zemi původu. Ze správního spisu soud zjistil, že žalovaný vycházel z šesti zpráv z několika různých zdrojů, vydaných od října 2015 do března 2017. Jelikož rozhodnutí žalovaného je z července 2017 a z ničeho nevyplývalo, že by v mezidobí v zemi původu došlo k relevantní změně, soud zprávy hodnotí jako dostatečně aktuální. Stěžovatel ohledně zjištěného skutkového stavu vznesl jednu konkrétní námitku, a to tvrzení o nezohlednění vyhlášení válečného stavu v listopadu 2018. K němu však došlo až po vydání rozhodnutí žalovaného (dne 28. 7. 2017) a krajského soudu (dne 13. 9. 2018), proto jím uvedené nelze vytýkat. Jelikož v posuzovaném případě

pokračování

nemohla tato skutečnost změnit závěr žalovaného a krajského soudu ohledně bezpečnostní situace na Ukrajině (viz odstavce [43] a [44]), považuje soud informace o politické a bezpečnostní situaci a o stavu dodržování lidských práv, a to i s ohledem na azylový příběh stěžovatele, za dostatečné a vyhovující požadavkům § 23c písm. c) zákona o azylu. Pro úplnost soud dodává, že žalovaný vycházel z dostatečných podkladů (informací MZV ze dne 9. 10. 2015 a ze dne 3. 6. 2016) i v souvislosti s posouzením hrozby (trestněprávního) postihu za podání azylové žádosti a dlouhodobý pobyt v ČR a za odepření výkonu vojenské služby.

[37] Pokud žalovaný v obecné rovině odkázal na některé mezinárodněprávní dokumenty (např. Úmluvu o právním postavení uprchlíků, Mezinárodní pakt o občanských a politických právech a Protokol týkající se právního postavení uprchlíků), aniž by odkázal na jejich konkrétní ustanovení (popř. části), učinil tak výhradně na podporu svých právních závěrů; nadto z posledně uvedeného dokumentu přímo citoval (viz str. 6). Uvedené nemůže způsobit nepřezkoumatelnost rozhodnutí. Vadou rozhodnutí rovněž nemůže být ani citace judikatury, která nebyla publikována. Právní argumentaci lze (částečně) založit na již vysloveném právním názoru, resp. z něj vyjít a dále jej rozvést, i tehdy, byl-li vyjádřen v nepublikovaném soudním rozhodnutí. Nadto rozhoduje-li správní orgán či soud případ, který je skutkově obdobný případu, o němž již NSS (opakovaně) rozhodl (nehledě na to, zda jeho rozhodnutí bylo či nebylo publikováno), je tímto dříve vysloveným právním názorem vázán.

[38] Kasační soud nepřehlédl ani námitku týkající se nepoučení stěžovatele o jeho právech ve správním řízení. S ohledem na její značnou obecnost souhlasí s krajským soudem, že tato námitka není projednatelná. Nad rámec dodává, že z protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 23. 2. 2017 explicitně vyplývá, že o svých právech poučen byl (viz č. l. 11 správního spisu).

[39] V souvislosti s azylovým příběhem stěžovatele, soud z obsahu správního spisu zjistil, že se stěžovatel narodil dne X na Ukrajině, ve městě X, které leží v Zakarpatské oblasti. Je ukrajinským občanem. Od ledna 2001 žije s rodinou (rodiči a sourozenci) v ČR a Ukrajinu téměř nenavštěvuje (naposledy tam byl před osmi lety na několik dní na pohřbu). V ČR pobýval nejprve na základě povolení k dlouhodobému pobytu za účelem sloučení rodiny. V roce 2012 požádal o povolení k trvalému pobytu, bylo mu však udělováno pouze vízum za účelem strpění pobytu, které mu v roce 2016 nebylo prodlouženo. V lednu 2017 obdržel výjezdní příkaz. Dne 19. 2. 2017 podal žádost o udělení mezinárodní ochrany, kterou odůvodnil řešením svého pobytového statusu v ČR, obavou z nástupu vojenské služby na Ukrajině a z nasazení do bojů na východě Ukrajiny.

[40] Poskytnutí mezinárodní ochrany je specifickým důvodem pro povolení pobytu cizince na území ČR a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytů cizinců upravenými zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Snaha o legalizaci pobytu na území ČR, jíž stěžovatel odůvodnil žádost o udělení mezinárodní ochrany, nemá se zákonem stanovenými azylovými důvody žádnou spojitost (viz rozsudek ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 37/2003 - 47). Stěžovatel o mezinárodní ochranu požádal po více než 16

letech pobytu na území ČR, a to v přímé souvislosti s vydáním výjezdního příkazu. Jeho žádost proto soud považuje za zjevně účelovou.

[41] Obava z nástupu vojenské služby není sama o sobě azylově relevantním důvodem. Problematikou služby v armádě se NSS opakovaně zabýval (viz rozsudky ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 4/2004 - 49; a ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012 - 44) a dospěl k závěru, že samotné odmítání této služby, byť by její výkon byl spojen s rizikem účasti při bojových akcích či válečném konfliktu, není azylově relevantní. Může jím být tehdy, pokud je odůvodněno reálně projeveným politickým nebo náboženským přesvědčením. Ani jedna z těchto situací však nebyla ve stěžovatelově případě dána, přičemž ji nezakládá ani jeho vyjádření, že nechce být součástí armády, která bojuje s vlastními občany, a proto upřednostňuje mírové řešení konfliktu.

[42] Soud dále uvádí, že ve stěžovatelově situaci nejde o odepření vojenské služby, neboť povolávací rozkaz mu ještě nebyl doručen, nic takového u správního orgánu ani netvrdil. Hrozbu trestněprávního postihu za vyhýbání se vojenské službě (nepřevzetí povolávacího rozkazu) stěžovatel ve správním řízení neuvedl, i přesto se jí žalovaný i krajský soud podrobně zabývali (viz str. 6, 7 a 11 rozhodnutí žalovaného a odstavce 38, 42 a 44 rozsudku krajského soudu). Kasační soud k již učiněným závěrům jen pro úplnost dodává, že výše uvedené jako azylově relevantní důvod neobstojí. Výjimkami by byly situace, kdy by nastoupením do ukrajinských ozbrojených sil hrozilo žadateli akutní nebezpečí ze strany teroristických organizací a ukrajinský stát by nebyl schopen zajistit bezpečnost svých branců (srov. rozsudek ze dne 9. 6. 2008, č. j. 5 Azs 18/2008 - 83, č. 2406/2011 Sb. NSS) nebo by při vojenských akcích docházelo k páčání vojenských zločinů (např. etnické čistky, genocida) a porušování mezinárodního práva v této oblasti anebo by žadateli z důvodu jeho národnosti hrozila v ukrajinských ozbrojených silách vážná újma ve smyslu zákona o azylu (viz usnesení ze dne 31. 3. 2016, č. j. 9 Azs 303/2015 - 32; a ze dne 8. 3. 2018, č. j. 9 Azs 452/2017 - 34). V této souvislosti je námitka stěžovatele, že uvedený důvod nebyl žalovaným zaprotokolován, lichá.

[43] K bezpečnostní situaci na Ukrajině NSS opakovaně konstatoval, že „na Ukrajině nelze ani dříve, ani v současné době klasifikovat situaci jako „totální konflikt“, neboť probíhající ozbrojený konflikt nedosahuje takové intenzity, že by každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny byl vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy. Nutno upozornit, že se jedná o konflikt izolovaný pouze na východní části Ukrajiny, přičemž jeho intenzita i v dotčených oblastech výrazně kolísá.“ (viz usnesení ze dne 15. 1. 2015, č. j. 7 Azs 265/2014 - 17, dále srov. např. usnesení ze dne 31. 3. 2015, č. j. 4 Azs 15/2015 - 28; ze dne 30. 4. 2015, č. j. 9 Azs 13/2015 - 69; ze dne 17. 6. 2015, č. j. 6 Azs 86/2015 - 31; a ze dne 21. 2. 2019, č. j. 4 Azs 411/2018 - 26). Ozbrojený konflikt je navíc dlouhodobě omezen na Doněckou a Luhanskou oblast, zbytek země je plně pod kontrolou ukrajinské vlády. Stěžovatel žil v Zakarpatské oblasti, tedy na zcela opačném konci země, a proto není zřejmé, z čeho dovozuje, že by měl být konfliktem zasažen.

[44] Stěžovatel, který je ze západní části země (z města X, které leží v Zakarpatské oblasti), svými tvrzeními směřuje k tomu, že ani v této části země není bezpečnostní situace dobrá, a konkrétně poukazuje na vyhlášení válečného stavu ukrajinským parlamentem v listopadu 2018. Uvedená skutečnost však není způsobilá změnit závěr, že konflikt na Ukrajině je dlouhodobě lokalizován ve východní části země a oblast, z níž

pokračování

stěžovatel pochází, je velmi vzdálená od ozbrojených střetů a bezpečnostní situace se tu nijak nezměnila. Pro posouzení podmínek pro udělení mezinárodní ochrany [v této souvislosti zvláště doplňkové ochrany podle § 14a odst. 1 a odst. 2 písm. c) zákona o azylu; k podmínkám jejího udělení srov. rozsudek ze dne 13. 3. 2009, č. j. 5 Azs 28/2008 - 68, č. 1840/2009 Sb. NSS] je nicméně rozhodující faktický stav v jednotlivých částech země (zda v nich probíhají či dostatečně pravděpodobně hrozí boje dosahující určité intenzity) a na tom formální prohlášení ukrajinských orgánů nic nemění (viz usnesení ze dne 20. 3. 2019, č. j. 9 Azs 437/2018 - 29).

[45] Humanitární azyl lze udělit jen v případě hodném zvláštního zřetele. Kasační soud ve shodě s krajským soudem konstatuje, že žalovaný se problematikou udělení humanitárního azylu zabýval, a své závěry dostatečně zdůvodnil. Ze správního spisu plyne, že žalovaný při rozhodování o udělení humanitárního azylu zohlednil skutečnosti stěžovatelem uváděné (zejména jeho rodinnou situaci) a přihlédl i k jeho věku a zdravotnímu stavu. Neshledal žádný důvod zvláštního zřetele hodný k udělení humanitárního azylu, který je udělován ve zcela výjimečných případech (např. osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným).

IV. Závěr a náklady řízení

[46] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, proto ji v souladu s § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[47] O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 3 věty první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť kasační stížnost byla odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. dubna 2019

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu